

i Dag vil godkende denne Grundlovens Tanke og ikke vil nogen Skilsmisse mellem Stat og Kirke.

Der er andre, som af aandelige Grunde ønske en saadan Adskillelse, af aandelige Grunde, fordi det forekommer dem, at en Frikirke er det mest ideelle, og det er jo rigtigt. Naar man ser paa Sagen rent teoretisk, da er Frikirken Idealet, og det, der nærmer sig mest til den ideale Kirke, er vel en nydannet Frikirke, oprettet af lutter bevidste troende Kristne. Men hvorledes vil det komme til at se ud, naar der er gaaet et Par Generationer? Man bør lære af Erfaringerne; der er Erfaringer nok at drage fra andre Lande, fra andre Folk, og det forekommer mig, at naar man iagttager dem, kommer man til at sige, at Sporene skræmme. I Praksis stiller det sig anderledes med Frikirken end i Teorien. Vor Folkekirke synes mig derimod at have staaet sin Prøve, og den har blandt andet staaet den Prøve, at den i Aarenes Løb stadig har huset den sande Kirke, Kristi Kirke, den levende Menighed, har muliggjort det for den at udvikle sig indenfor Folkekirken Rammer. Ikke saaledes at forstaa, som om den altid havde haft saa gode Kaar indenfor Folkekirken. Nej, det er historisk bekendt, at den ogsaa der har haft Modgangstider og Trængseltider. Men det har vist sig, at den gamle Regel i det aandelige Liv, at Modgangstider ere frugtbare Tider, ere Grødetider, har bekræftet sig. Og spørger man om Forholdet nu, kan det ikke nægtes — men jeg siger det med Glæde —, at den Dag i Dag har den sande Kirke, Kristi Kirke, den levende Menighed, gode Kaar indenfor den danske Folkekirke, gode Kaar til at trives og udvikle sig, og har uhindret Adgang til at drive en missionerende Virksomhed, til at være Saltet i Folket — maaske man fra somme Sider netop af den Grund kunde ønske Adskillelsen mellem Kirken og Staten.

Naar der skal lovgives om disse Forhold, da maa der ikke lovgives ud fra den Forudsætning, at man vil forberede Adskillelsen mellem Staten og Kirken, thi da lovgiver man med Kniven i Ærmet. Man bør tværtimod lovgive, gaaende ud fra vor Grundlovs klare Udtalelse i § 3, med det Formaal at gøre alt, hvad der ad Lovgivningens Vej kan gøres, for at styrke og

bevare den danske luthersk-evangeliske Folkekirke. Dette er Lovgivningsmagtens Pligt i Henhold til den omtalte Paragraf i Grundloven. — En Adskillelse vil kunne finde Sted, tænker jeg, særlig ad to Veje. Faren ligger der. Den ene er den, at Staten ligefrem ryster Folkekirken af sig. Den anden er den, at Omarmelsen, Favntaget mellem Staten og Kirken, i Stedet for at blive en kærlig, broderlig Omfavnelser, bliver til en Kvælning, og der er en Fare ikke mindst i vore Dage for en Kvælning i Fler-talsvældets kvælende Favntag. Begge Adskillelsesmaader maa undgaaes, ikke af Hensyn til Kirken i dybeste eller højeste, i aandelig Forstand — thi det er mig ganske klart, at hvordan Forholdene end udvikle sig, *den* gaar ikke til Grunde, *den* skal nok bestaa, men naar jeg siger, det ikke maa ske, er det for Folkets Skyld, for Landets Skyld, for Statens Skyld, fordi jeg føler mig overbevist om, at det vilde være til ubodelig Skade for Folket i dets Helhed, om det skete.

Der er jævnlig udtalt Frygt for et Kirkeraad, Frygt for, at det, som man siger, kunde virke splittende, vel ogsaa Frygt for, at det skulde virke hierarkisk, faa en betydelig Myndighed og lægge ligesom en kold hierarkisk Haand paa det aandelige Liv i Folkekirken. Men man maa dog huske paa, at her er ikke Tale om en lovgivende Forsamling, her er end ikke Tale om en Forsamling med en Vetoret, men kun om en repræsentativ og raadgivende Forsamling, og jeg føler mig overbevist om, at en saadan vilde ikke virke svækkende, men tværtimod — og jeg dømmer ogsaa der fra, hvad jeg har oplevet i det kirkelige Udvalg — vilde kunne virke sammenbindende. Og dersom man mener, at Eksempler fra andre Lande, f. Eks. Tyskland og Sverige, kunde tyde paa, at en saadan Kirkeforfatning med en højere Instans kunde virke som den kolde, den døde Haand overfor det aandelige Liv, tror jeg, det ligger i, at man misforstaar Forholdene og Forholdenes Udvikling i disse Lande.

Atter og atter er jo fremkommet den underlig fladbundede Paastand, at Folkekirken er en borgerlig Indretning. Det er ikke saa underligt, at den Paastand er kommen til Orde i den danske Rigsdag, da den allerede er kommen frem adskillige